

Mönsterås kommun
teknisk@monsteras.se

Reviderat granskningsyttrande över översiktsplan för Mönsterås kommun, översiktsplan 2040 – med utblick mot 2050

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen har den 30 januari 2024 lämnat ett granskningsyttrande med diarienummer 8394-2023 på kommunens översiktsplan. Mönsterås kommun har den 10 juli 2024 inkommit med ett ändrat planförslag efter granskningstiden utan att en ny granskning äger rum, och begär enligt 3 kap. 18 a § 1 plan- och bygglagen (PBL), att Länsstyrelsen tillhandahåller ett reviderat granskningsyttrande enligt 3 kap. 16 § PBL.

Länsstyrelsen vill upplysa om att kommunen enligt 3 kap. 20 § PBL ska redovisa Länsstyrelsens reviderade granskningsyttrande tillsammans med översiktsplanen.

Under beredningen av yttrandet har Länsstyrelsen tagit del av synpunkter från Sveriges geologiska undersökning (SGU), Statens geotekniska institut (SGI), Luftfartsverket, Tillväxtverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Energimyndigheten, Skogsstyrelsen, Strålsäkerhetsmyndigheten, Trafikverket, samt Post- och telestyrelsen. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Länsstyrelsens synpunkter – prövningsgrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Mönsterås kommun har efter granskningen beaktat Länsstyrelsens tidigare synpunkter och ändrat översiktsplanen i flera delar. Många av texterna har förbättrats och förtydligats vilket är positivt. Miljökonsekvensbeskrivningen har kompletterats med tydligare beskrivning av översiktsplanens konsekvenser på jordbruket och jordbruksmark. Länsstyrelsen noterar också att flera

utvecklingsområden har justerats sedan granskningen med hänsyn till andra intressen och/eller riksintressen.

Ett antal av de synpunkter som Länsstyrelsen framförde vid granskningen kvarstår dock vilket framgår nedan.

Riksintresse för kulturmiljövård (3 kap. 6 § MB)

Beträffande kulturmiljövårdens riksintressen har översiktsplanen i någon mån förbättrats sedan granskningsskedet. Redovisningen av riksintressenas värden har förtydligats och kommunen redogör tillräckligt godtagbart för hur riksintressena ska tillgodoses. Dock är ställningstagandena fortsatt vaga så att den egentliga bedömningen skjuts till framtida planering och prövningar.

I kapitlet "Riksintressen, skyddade områden och andra värden" återges riksintressebeskrivningarnas exakta formuleringar, vilket är bra eftersom det ger en tydlig redovisning av vilka värden som konstituerar respektive riksintresse. Kapitlet är dock fortfarande otydligt avseende hur risken för påtaglig skada kan identifieras och undvikas. Länsstyrelsen påpekade i granskningsskedet att avsnittet "Ställningstagande" borde omformuleras, vilket inte skett. Länsstyrelsen föreslog samma lydelse som för naturvårdens respektive friluftslivets riksintressen, där det uttalas att "en konsekvensanalys utifrån riksintressebeskrivningen ska tas fram". En sådan analys är central för att identifiera och undanröja risken för påtaglig skada. Kommunens ställningstagande att kulturmiljöutredningar och gestaltungsprogram bör tas fram vid detaljplanearbete inom riksintresseområde skyddar inte riksintressena. Sådana underlag är relevanta i många planeringssammanhang, men är normalt sett inte inriktade på det riksintressanta.

Det är bra att översiktsplanen tydligt redovisar var riksintresseområden och utvecklingsområden överlappar eller tangerar varandra, samt hur riksintressena kan tillgodoses i dessa områden. För kulturmiljövårdens riksintressen finns enbart ett sådant område i kommunen, i Ålem. Här föreslås en kulturvärdesinventering och en typ av konsekvensanalys för riksintresset i samband med efterföljande planering eller prövning. I linje med det som sagts ovan, bedömer Länsstyrelsen att åtgärden framstår som logisk och meningsfull.

Miljökonsekvensbeskrivningen behöver uppdateras och rättas på flera punkter. Bland annat återger MKB ännu fel lagtext "...

riksintresseområden ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder ...”, trots att översiktsplanen rättats på denna punkt. Vidare uppger MKB att ”... inga områden som omfattas av riksintresseområde för kulturmiljö eller kulturresevat berörs av de planerade utvecklingsområdena”, medan översiktsplanen pekar på att ett utvecklingsområde i Ålem berör ett av kulturmiljövårdens riksintresseområden. Det är också oklart och förvirrande varför MKB omnämner kulturresevat och landskapsbildskydd på sida 39 i MKB:n, två skyddsformer som inte finns representerade inom kommunen.

Länsstyrelsen vill också uppmärksamma kommunen på att översiktsplanen felaktigt uppgett att Fliseryd berörs av riksintresset för kulturmiljövård ”Alsteråns nedre delgång”.

Riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § MB

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen har lagt till ett utvecklat övergripande ställningstagande för områden av riksintresse för naturvård med följande lydelse: ”Vid framtagande av planer och program ska en konsekvensanalys upprättas där det framgår om en åtgärd kan medföra påtaglig skada på riksintresset för naturvården. Riksintressebeskrivningen ska utgöra underlag i bedömningen”.

Länsstyrelsen ser inget hinder med denna hantering ovan men behöver påtala att översiktsplanens slutliga konsekvenser för riksintressena inte kan bedömas i detta skede. Hur riksintressena tillgodoses kvarstår alltså att följa upp i efterföljande prövningar.

Utvecklingsområden inklusive LIS-områden och MKN för vatten

Länsstyrelsen är positiv till att kommunen, efter granskningen har justerats LIS-områdenas geografiska avgränsning vid Skiren, Finsjö, Fliseryd, Århult, Skälleryd och Brotorp för att ta hänsyn till riksintressen. Länsstyrelsen vill dock här vara tydlig med att lämpligheten av exploatering i flertalet av översiktsplanens utvecklingsområden, som exempelvis vid LIS-området Århult och Fliseryd inte slutligt kan bedömas förrän i kommande detaljplaner eller tillståndsansökningar. Det gäller i synnerhet de LIS-områden där kommunen själv pekar på detta genom potentiella konflikter med riksintressen inklusive Natura 2000-område. Länsstyrelsen vill till detta lägga säkerhetsaspekter genom det faktum att några av LIS-områdena, åtminstone delvis tycks sammanfalla med svämytor invid Alsterån.

Länsstyrelsen bedömer vidare att det framgår med stor tydlighet att områden som pekas ut som LIS-områden i översiktsplanen hyser mycket stora värden/skyddsvärden, men det saknas fortfarande beskrivningar/motiveringar av hur miljö kvalitetsnormerna ska uppnås. Kommunen har också valt att använda sig av den generella meningen: *"Dagvattenhanteringen för området måste säkerställa att miljö kvalitetsnormer för vatten i X efterföljs"*.

Länsstyrelsen kan se att det stämmer att kommunen har skrivit till delar som rör miljö kvalitetsnormer för vatten och dagvatten, men gör bedömningen att den tillagda texten fortfarande inte har tagit klivet från att redogöra för vad som ska uppnå till hur kommunen planerar att uppnå miljö kvalitetsnormerna. Länsstyrelsen bedömer tyvärr inte att kommunen har beskrivit det som framfördes tillräckligt tydligt och med underbyggda motiveringar i sin komplettering.

Miljöbedömning

Kommunen anger under rubriken *"Vatten och vattenkvalité"* att aspekten avgränsas till att hantera översiktsplanens påverkan på miljö kvalitetsnormerna för vatten. Som Länsstyrelsen tidigare påpekat kan miljökonsekvensbeskrivning för vatten vid sidan av vattenkvalitet också innefatta hydromorfologiska kvaliteter och kvalitetsfaktorn morfologisk regim med parametrar som exempelvis berör vattenområdenas närområden och deras exploateringsgrad. Detta behandlas fortfarande inte alls i miljöbedömningen vilket får anses vara en kvarvarande brist.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Pär Hansson med planarkitekt Sayf Noel som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Mikael Anjar Ödegården, miljöenheten, Åsa Axheden, vattenenheten, Tomas Järnetun, naturskydds-enheten, Per-Markus Jönsson, Daniel Tedenlind och Lotta Lamke, kulturmiljöenheten medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

Post- och telestyrelsen, 2024-07-18

Statens geotekniska institut (SGI), 2024-07-30

Energimyndigheten, 2024-08-13

Luftfartsverket, 2024-08-14

Tillväxtverket, 2024-08-22

Skogsstyrelsen, 2024-09-13

Strålsäkerhetsmyndigheten, 2024-09-13

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2024-09-17

Trafikverket, 2024-09-18

Sveriges geologiska undersökning (SGU), 2024-09-20